

Dvě radostné události...

1. Poslanecká sněmovna schválila návrh na získání občanství České republiky černobylských krajanů ve zkrácené době. Splnilo se tak toužebně očekávané jejich přání. Zvítězili. Blahopřejeme.

2. Z kazašské republiky repatriovala 1. česká rodina. V krátké době se očekává návrat dalších rodin do staré vlasti.

V obou případech se úspěšně projevilo velké úsilí mnoha činitelů, především pak naší veřejnosti. Podrobnosti budou uvedeny v dalším čísle.

SCVP

ZPRÁVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

7/95
ročník 5

ÚVODNÍK

Motto:

51. výročí karpatsko-dukelské operace. Pro volyňské Čechy byla a je velkou bojovou epopejí. Její odkaz musí být trvalý.

Sanbat

Moje vzpomínka na "SANBAT". První dny krvavých bojů a záluďného nepřátelského přepadu v prostoru Machnuky a Vrocanky přinesly s sebou velké množství našich raněných. Zdravotní prapor I. brigády byl v té době nedaleko Krosna v malé obci Svěžova Polska. Velké stany plnily funkci polní nemocnice. V nich se třídili ranění, ošetřovali, poskytovala se jim první pomoc, připravovali se k operaci. Operovali se denně i noci. Ti, kteří byli schopni převozu, byli po ošetření odváženi do tylových nemocnic v Sovětském svazu, ostatní leželi v nemocničním stanu. Záplava raněných neustále rostla. Jen 13. září zaznamenal zdravotní prapor I. brigády 339 raněných. Za jediný den! Naši lékaři Dr. Engel, dr. Škvařil, dr. Zinger, dr. Engolvá, dr. Hönig, dr. Krynický a dr. Šcher neznali chvilinku odpočinku, a přesto nebylo v jejich silách ošetřit a včas operovat každého, kdo to potřeboval. Životy raněných ovšem často závisely na jejich včasné péči. Proto k nám byli přiděleni i sovětsí lékaři. U I. brigády to byli dr. Karpivců, dr. Charlamov, Dr. Dněmčev, dr. Pavlově a dr. Amotulov. Nějsem lékař, ale i zdravotní sestry měly tolik práce, že nebyl ani čas na ten nejnutnější odpočinek, na spánek. Proto jsme v těchto těžkých dnech chodily v pomáhat i my, ženy z jiných oddělení. Nepatřím k lidem, kteří bez obtíží snažejí pohled na krv, na bolesti jiných. Přesto jsem se ihned rozhodla všechen svůj volný čas věnovat výpomoci v sanbatu (sanitární batalioun). Hned v vchodu do stanu jsem se setkala s malou, štíhlou dívenkou, jejíž téměř dětský obličej prozrazoval tak hlubokou únavu a vyčerpanost, že mě bezděky napadla myšlenka: "Vždyť je jí sotva patnáct let, co zue dělá, proč není doma, u maminky?" Bylo jí osmáct. Stázníka Kučerova se jmenovala a byla operační sestra. Pocházela z Českých Novin u Dubna na Volyni, do armády šla společně se svým jediným bratrem, ten však byl někde v zálopekch u I. brigády jako pruzkumník. Tam jsem poznala i sotva osmáctiletou flinku Sachovu z Volyně. Její otec byl nemocen, nevzali ho do armády, bratr neměla, byla jedináček, a tak se na frontu přihlásila ona. Takové hezké děvčátko, které válka zastihla v těch nejkrásnějších letech.

Neznala ještě žádné zábavy, nebyla v tanečních, o plesech slyšela jen z vyprávění. Dohle však již poznala válku i zkázu, kterou s sebou přinášela, lidskou bolest a utrpení. Několik dní v nemocničním prostředí mě dalo možnost osobně poznat tu nepopastelně vyčerpávající a odpovědnou práci všech těchto žen, kterou dovedou ohodnotit jenom ti, kteří tam s nimi v tomto nejkrutějším období byli pracovali. Probléla noc mezi těmi raněnými s nejlepší vůlí pomoci, avšak s vědomím úplné bezmoci proti takovému krutým zasažením války mě úplně duševně vyčerpla a valně rozrušila. Věděla jsem však, že nikdo, a především raněný, nesmějí poznat, co právě cítím. Musela jsem se přemoci, snažila jsem se, aby i to nejnepatrnější pomoc z naší strany jim dávala pocit jistoty, že se o ně nejen staráme, ale že si jí i nesmíme vzítme. Ráno me vystyděla jiná žena. Venku již sluneční paprsky ozářovaly krajinu. S úlevou jsem dýchala čerstvý ranní vzduch, bez zápachu krvi a chloroforu. Před vchodem do velkého stanu chirurgie stál dr. Škvařil. Kouřil. Na obličejích mu bylo ztádo únavy, vyčerpanost, nevyspání. Jeho bílý pláště byl celý potřísněn a zmazaný krví. Směrem k neostavěnému domku Šla skupina čtyř sanitářů, něco nesli v pláštěch. Za chvíli jsem je viděla vracet se s prázdnou. Zvědavost mě donutila jít směrem k budově, na níž scházela střecha, dveře, okna. Vesla jsem dovnitř. Pohled, který se mi naskýtl, snad částečně vybledl, avšak dojem, který ve mně zanechal, nevymizí nikdy. Mě sevěně hrdlo nevydávalo ani hlásku, jen v ústech jsem cítila nevysovolené bušení, divný hukot, před očima se mi roztančila černá kolečka. Jak dlouho jsem tam tak stála opřená o zeď nevím, až něco tepleho na obličejí mě přivedlo k vědomí. Cítila jsem, že mi slzy tekou po tvářích i jejich horkost v ústech. Na zemi, až téměř do třímetrové výšky, byla velká hromada lidských končetin. Slunce se opět vyhoulo o něco výše, a tak ostře osvětlovalo hrozný, neobvyklý jev. Hned blízko mne vyčínala natežená voskové žlutá paže, jejíž mimě pootevřená dlan jakoby volala o pomoc, ta nahoře se mi zdála sevěně v píšť, snad hrozila všem těm, kteří jsou původci této zkázy. Snad je zde i ruka toho mladického chlapce, určité i noha toho vosaštěho tatíka, který jsem v noci osetoval... Jisté každá z těchto neobyčejných, jakoby vysuňrobovaných paží, ještě vědu zavrta poušku či samopal, aby spravedlivě mlstila své padlé kamarády, aby odplácela za Lidce, Ležáky, Český Malin, aby pomáhalo probjovat cestu domů, do vlasti. Byla jsem

opět na vzduchu. Nechájala jsem, jak může slunce vycházet právě tak jako větra, když je na svéto tělok bolesti. Všemi svými smysly jsem vnímala hrůzu války a lidské krivdy. Je tak nesnadné vylicit vše to, co člověk cítí v takových okamžicích, avšak jsem přesvědčena, že velké zážitky, ať hrůzy či pěkných vzpomínek, nevymizí z lidské paměti nikdy. Marie Pánková, Žatec.

Domov

Četl jsem ve Zpravodaji již několik článků od kamarádky z Kuchynek Jiřiny Suché, dnes pí. Zarečké. Po přečtení článku "Kytička fíolek" jsem si vzpomněl, že kdý jsem byl u Dukly raněn a pan Fojtík mě přivedl na naši osetřovnu, oslovila mě jako první člověk právě ona slovy: "Vášku, co tě to zasáhlo, neboj se, všechno bude v pořádku" a pohlédla mě po tváři. Došlo mi, pohlcení cítím a věřím tomu, že i ono pomáhá léčit a uzdravovat. Kdýž mě lékaří vyjmuli střepejn, byl jsem převezen do sovětské nemocnice ve Lvově. I tam se mi dostalo veškeré péče a doktora, která se jmenovala Marie Anna Parchyvovna, mi také říkala: "Jáčovslav, ty budeš zdravý, ty budeš žít" a osud mi opravdu dopřála, abych žil.

Bojovníci starého Říma říkali: "O quam dulce et decorum est pro patria mori." "O jak příjemné a sladké je umřít pro vlast". A vy všichni, svobodné dívky, prované ženy, mládí hoši, kteří jste si připisovali léta, aby vás přijali do naší jednotky. Vy, někteří veteráni, kteří jste bojovali už v záboru, jste byli ochotni za svobodu svého hrdova, která je člověka tak drahá, položit svůj život. Přitom moudrý z vás mohl v klidu počkat, až bude po válce...

A hadně bylo těch, kteří si potichu a naposledy mohli jen zapepat, protože už neměli více síl - umřít za vlast.

Náše uznání patří i ženám, které byly po našem boju, nebo jejich přítomnost nám dodávala síl a zmírňovala i bolest se zranění.

Zákony přírody jsou neupravné, je nás čím dále tím méně. Ale věřím, že v historii našeho národa bude pamatováno na to, že ve druhé světové válce i Volyňští Češi bojovali po buku spjenci proti nepříteli.

Prát bych si, aby naše poměrně malá, ale zato tak krásná země už nikdy nepotřebovala zahraniční pomoc. Aby tedy byl navždy náš domov, po němž jsme my všichni Volyňané tolik toužili.

I. Malich, Jaroměř

